Št. 41. V Trstu, v sredo 12. oktobra 1881. Tečaj VI.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«

»EDINOST« izhaja vsako **sredo**; cena za vse leto je **4** gld. **40** kr., za polu leta **2** gld. **30** kr., za četrt leta **1** gld. **20** kr. — Posamezne številke pri upravništvu in po trafikah v Trstu se dobivajo po **8** kr. — *Naročnine*, reklamacije in inzerate prejema **Upravništvo »via Zonta 5«.**

Vsi *dopisi* se pošiljajo **Uredništvu »via S. Lazzaro«** Tip. Hnala; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — *Inserati* (razne vrste naznanila in poslanice) se zračunijo po pogodbi — prav ceno; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo **2** kr.

Svobodna delitev zemljišč.

(Konec.)

Zakaj želimo in zahtevamo, da se svobodna delitev zemljišč odpravi ali omeji in dotična postava preustvari? Prvi razlog: Mnogo lepih kmetij, katere bi še lehko trdno stale, razdrobilo in pokončalo se je po tej poti, tisočero samostalnih družin je preminolo. Na vsem Primorskem je ta svoboda uže iz davne dobe podedovana; tukaj je zemlja uže od pamtiveka na drobno razkosana, in v nekaterih krajih so iz najplodovitejših kosov tujci izpodrinoli domačine. Pa v drugih slov. in sosednih deželah se nastopki 13 letne svobode dado pregledati in preceniti; tukaj govorite dve priči: naš spomin in — zemljiške knjige. Žal, da nismo dobili v roke dotičnih statističnih dokazov. Naj bi nam jih sestavil kateri rodoljub vsaj za eden ali drug okraj. Danes par izgledov iz naše lastne skušnje. V rojstnej vasi pisatelja teh vrstic je leta 1868 gospodarilo 36 kmetov, imejočih lepo število goved in tudi konj. Letos je uže 7 kmetij manj in mej ostalimi so se nekatere za tretjino gruntov skrčile. V drugej sosednej občini je iz števila 29 zginolo 5 kmetov. Njih zemljišča so nakupili srečnejši sosedje, ali pa »začetniki«, kateri so z silo in nadlogo še toliko zmogli, da so si postavili na pridobljenem polju v meri 1—2 oralov revne koče. Da, *kočarji* se množé, kder kmetje pojemajo. Nekdanji kmet zdaj v lastnej hiši glad pase in hlapčuje drugemu — ali se mora izseliti. Veliko gospodarsko poslopje, ker se ne rabi več, prepuščeno je razpadu. — Razmere so v naših in drugih deželah enake. V nekem časniku smo čitali, da se je v političnem okraju *solnograškem* od leta 1868 pokončalo 96 kmetij. Časnik »Tribüne« pa poroča, da je v nekem okraju na Češkem, kateri obsega 24.000 stanovalcev, v istej dobi nad **500** kmetij šlo po zlu. Eni so jih razdelili mej svoje otroke, drugi so jih zgubili po — eksekutivnih dražbah. Tudi pri nas, in vzlasti v Istri ima ljudstvo sploh navado, grunte do *drobnega* cepiti in vsakemu dedíču majhen kos sporočiti, češ: živi se, kakor se moreš. In nastopki so: grozna revščina, beraštvo, glad in — *demoralizacija*. — Čujmo, kar piše o tem odličen veliki posestnik na Štajerskem: »Četrt ure od mojega posestva živi kočar s $^1/_4$ orala zemljišča — *prav dobro!* Lansko leto ni vsejal ni zrna pšenice, prosa, ovsa, a nažél je dovolj za svojo potrebo. Nema ni enega sadnega drevesa, a napravil je mošta; nema travnika, pa hrani dve debeli kravi; ne raste mu na lastnem lesá za poleno drv, pa sedi po zimi v dobro zakurjenej sobi! To so gospodarstva skrivnosti, katere se ne dadó po *naravnej* poti razjasniti, — pač pa morebiti po pravljici od »divjega *lovca*«; kajti ko je nastopila trda noč, začne se čudno gibanje na polju — na senožeti — in v gozdu!

Take nenaravne prikazni v kmetijstvu so le dotlé mogoče, dokler še ni vsa zemlja raztrgana »v cunje«, dokler je še »divjemu lovcu« odprto veliko polje. Če pa bo kdaj *vse* razkosano, če mu bo zmanjkalo tukaj lovišča in plena, potem bo pa lovil in plenil, grabil in napadal po *cestah* in *v hišah*, iz tatu postane razbojnik! Nekateri gospodje pravijo, naj bi se delitev dovolila do dveh oralov zemlje. Prašam jih, kako je po človeški razsodbi mogoče s pridelki na dveh oralih družino pošteno živiti in dve kravi rediti? Dozdeva se mi, da se te umetnosti še nikdo ni naučil, in tudi živinorejci, ako se nočejo uvrstiti mej »divje lovce«, morajo vsaj *pet* oralov plodne zemlje imeti.«

Tako piše zveden mož, in mi njegove besede podpisujemo. Svobodna delitev zemljišč rodi *proletarijat*, katerega je itak uže po mestih odveč, pa tudi na kmetih; odgoji v vasi mnogo tako imenovanih »hudih sosedov«; daje priliko malopridnežem in pijancem (katerih nikder ne manjka), vse imetje zapraviti, da jih potem mora živiti soseska; podjeda korenine zdravemu kmečkemu stanu, kateri ima naloženih največ bremen v državi. Država pa je vendar dolžna, njega hraniti, varovati, krepčati, podpirati!

Pa še v drugem oziru so nastopki svobodne delitve zemljišč zelo neugodni. Tu pa tam, in vzlasti v goratih pokrajinah nakupi kmečki bogatin ali »privandran« tujec več kmetij, katere obdeluje potem z mnogimi posli, ali jih daje v najem. V slednjem slučaju najemniki takih pristav zemljišča k malu izmolzejo in oškodujejo; v prvem slučaju pa novi veleposestnik navadno ni zmožen, obširnih (in včasih tudi oddaljenih) gruntov pregledati, ter delalcev nadzorovati, ni podučen, obilno zemlje intenzivno obdelovati, torej se polja zanemarjajo in manj rodé, nego bi mogla. Če zemljiščna renta, kakor skušnja uči, daje poprek le 3—4 odstotkov dobička, pade v takih okolnostih dobiček na dva ali eden odstotek. — Vsakdo pa tudi ve, koliko nereda, koliko nadloge in jeze je dandenes pri gospodarstvu z mnogimi posli — obojega spola. In pomislimo zopet, da združenje dveh ali treh kmetij v *enej* roki pomenja pad samostalnosti in eksistence dveh ali treh družin, katere so poprej tam živele!

Slednjič še en žalosten nastopek. Po raznih obče znanih uzrokih (slabih letinah, požarih, visocih davkih, zapravljivosti posestnikov) se je sedanja leta mnogo kmetij globoko v dolgove zakopalo. Kamor pogledamo, vidimo vršiti se posilne dražbe, in mnogo takih kmetij nakupijo pri tretjej dražbi pod ceno (um Spottpreise) *upniki*, t. j. banke, hranilnice, ali pa krščeni in nekrščeni *špekulanti*. Takim ni mar, kmetijo obdelovati in pridržati, nego iščejo najvišjega dobička (*höchste Fruktificirung!*) v tem, da jo kakor žid platno, na drobno razdelé in v majhnih koscih brž ko mogoče razprodajo. Poznamo osobno nekoliko takih barantačev z grunti, ki pri tej svojej »trgovini« nalové po 3—400 odstotkov plena. In ti ljudje so hujši od oderuhov. Kajti zanašajoč se na nevednost ljudstva, ne zahtevajo od kupcev hipoma vsega plačila, ampak stavijo jim *plačilne obroke*; samo da jim za to debele obresti zaračunijo. Marsikateri, ki ima denarja samo za prvi obrok, sede jim na limanice, nadjaje se, da druge obroke iz zemljičnih pridelkov poravna; a k malu sprevidi, da je zemljišče precenil in predrapo kupil; še kruha mu dovolj ne daje. Torej ga brezsrčni špekulant, ki tirja svoj denar, k malu na nič spravi. Po tem takem je neomenjena delitev zemljišč v nekaterih krajih povod hudim zlorabam in spravlja ljudi naglo na beraško palico. Da se pri takem parceliranju na drobno morajo *gozdi*, vsakej deželi sploh, in kmetijstvu posebno potrebni, k malu pokončati, to vsakdo sprevidi. Gozde vzdrževati in ohraniti je mogoče le v velikih plošnjavah. Na Primorskem so do malega uže davno preminoli — deželi v veliko škodo.

To so tedaj poglaviti razlogi, po katerih smemo odločno povdarjati, naj se pri nas drugej neomejena svobodna delitev zemljišč *odpravi*. Ako ima država nalogo, za blagostanje svojih podložnikov skrbeti, kako bi mogla mirno gledati in dopuščati, da peša in gine v njej po napačnih naredbah oni važni stan, kateri jej je *prva zaslomba*? Poslanci, kateri so zastopniki kmetov v državnem zboru, imajo vse razmere in skušnje in statistične dokaze v svojih volilnih okrajih preiskovati, in potem krepko svoj glas povzdignoti. Naj se postava od leta 1868 tako *preustvari*, da se zabrani *zlaganje prevelicih posestev*, in goljufivo *barantanje* z zemljišči, ter da se določi *gotova mera*, do katere se smejo kmetije *deliti!*

N.

Deželni zbori.

Tržaški.

Tretja seja je bila zadnji četrtek zvečer.

Prebrala se je izjava dr. Vidacovicha, da tržaški deželni zbor z veseljem pozdravlja soglasni sklep kranjskega deželnega zbora, naj se priporoči zidanje železnice iz Loke v Trst.

Ta izjava se glasí tako le:

Z ozirom na to, da je mej napravami, ki so nujno potrebne, da se propad zabrani, in tržaška trgovina zopet opomore, v prvej vrsti nagla zgradba železnice, ki bi Rudolfovo železnico neposrednje i neodvisno s Trstom zvezala;

z ozirom na to, da je tržaški mestni zastop to potrebo uže razodel državnemu zboru in vladi, če tudi se ni izrekel o tem, kde se ima zvezati nova železnica z Rudolfovo, vendar pa povdarjal, da mora biti neposrednja i neodvisna

z ozirom na to, da je potreba te železnice vedno nujnejša, ker ogerska država daje reškej luki posebne in izvenredne olajšave;

z ozirom na to, da se mora z veseljem pozdraviti sklep kranjskega deželnega zbora od 1. oktobra t. l., naj se naglo predloži načrt državnega zakona za zidanje železnice iz Trsta v Loko, kolikor ta sklep zadeva neposrednjo i neodvisno zvezo Rudolfove železnice s tržaško luko;

z ozirom na vse to, pozdravlja tržaški deželni zbor sklep visocega kranjskega deželnega zbora s pohvalo in izreka želje, da bi vsled tega sklepa pričeto delo k malu tržaško luko z

Podlistek.

Delo sv. Cirila i Metoda.

V spomin 5. julija 1881.

Spisal *Jaromir Volkov.*

II.

(Dalje.)

K sklepu tega poglavja dodajemo lastne besede ruskega brata o sv. Cirilu i Metodu, da se prepričamo o slovanskem uzajemnem mišljenju i češčenju naših narodnih prosvetiteljev. On sklepa životopis sv. Cirila i Metoda tako:

»Trudy sv. Kirilla i Metodija iméli blagotvornoje vlijanie na vsè slavjanskija zemlji; pervym jim i naša pravoslavnaja Rus objazana vsěm, kak duhovnym prosvěščeniem, tak i graždanskim. Predki naši, Slavjanje, snačala (začetka) byli jazyčniki: (pogani) ne věrovali v istinnago Boga, i poklanjalis idolam. Oni prinjali Hristianskuju věru pri Velikom knaze sv. Vladimirě Ravnoapostoljnom v 988 godu po Roždestvě Hristově. Togda Svjaščennoje Pisanie i Bogoslužebnyja knjigi, perevedennyja Kirillom i Metodijem, pereneseny byli i v naše otečestvo, i s togo vremeni na slavjanskom jazykě soveršajetse u nas Bogosluženie i čitajetse slovo Božie. Hotja plemena Slavjanskie i razděleny cudboju; no vsè priznajut obščij istočnik (vir) svojego duhovnago prosvěščenija (pobožnosti) i blagodarnosti proiznosjat imena svojih **velikih** pervyh učitelej, Svjatih Kirilla i Metodija.«

III.

Slavjani, Slavjani!
Vi naroda sluge,
Vi čuvari carstva,
A drugovi tuge.
Tudji vi vojaci,
Tudji vi robovi,
Kde su vaša prava,
Kde vaši barjaci?

Niemci, aj vi Niemci,
Mudroznanstvujući!
Pohlepni vi gosti
U slavjanskoj kući.
A sad se želite
S nami vi zvezati,
Znajte, da se zmijom
Zmija*) samo brati.

Strupeni sovražniki sv. Metoda so čakali nestrpljivo njegove smrti. Ko zaslišijo vest, da je sv. mož umrl, od njih se umaknil — otdahnó se veselo ter iz dna svoje duše vskliknó: Zdaj smo oproščeni cerkvenega učelnika, ki nam je vsako dobro reč i napravo podiral ter nam na vse prelege napredek zaviral; zdaj si hočemo v velikej meri nadomestiti, kar nam je odslej izpodletavalo. Osobito pa se je Wiching zaklel, da hoče Metodovo delo do čistega uničiti.

Svatopluk je živel prav v tem času z Arnulfom i Wichingom v prijaznosti (?), a k malu po smrti sv. Metoda sta ga ta dva i drugi škofje vsled nekega pisma papeža Štefana VI., v švabske zanke tako zaplela, da njim na voljo z vojaki zapodi uže l. 886 vse slovanske duhovnike iz svoje dežele.

Hitro i urno se nemški i latinski škofje zberó, ter zaukažejo poiskati slednjo slovansko knjigo po vsej deželi. Te nabrane knjige potem na grmadi uničijo, meneč, da so s tem činom opravili Bogu prijetno nekrvavo daritev.

Mesto slovanskega jezika uvedó v domačo našo cerkev latinščino.

Verjetno je, da so Nemci knezu Svatopluku za prognanstvo narodnih duhovnikov, katerih je utegnilo biti blizu 300, — obečali zlate gradove, a tudi mir i srečo v deželi; nasprotno pa mu pretili z vojno i raztrganjem moravske države; zato se jim je udal.

Rekli smo uže, da je nad delom slovanskih blagovestnikov sv. Cirila i Metoda čul sam Bog i kriljatci njegovi. Tako je bilo in tako ostane.

Nastopniki sv. bratov, izgnani od svojega rodnega ognjišča iz lastne drage domovine, preselé se v sosednjo Bolgarijo, kder jih je tedanji kralj Mihajil Boris i njegov narod prijazno sprejel v tiho varno zavetje.

Ti izgnani duhovniki so bili po krvi, veri i jeziku pravi slovanski sinovi; zato se jih Bolgari z srčnim veseljem oklenejo, in sčasoma grškim popom v vsej deželi slovo dajó. Mej temi našimi svečeniki so bili najbolj marljivi i učeni, osobito v spisovanju slovanskih knjig: Gorazd (poprej vrhovni vladika panonsko-moravski) Klement, Sava, Naum i Angelar. Sv. Cirila i Metoda z imenovanimi petimi učenci česti vstočna cerkev pod imenom: »Sedmipočetnici«.

Svoje i božje slovansko delo v Bolgariji i Macedoniji prav vspešno nadaljujejo, narodno slovstvo pomnožujejo, ter povsod uvajajo božjo službo v slovanskem obrednem jeziku.

Gorazd, prišedši v Bolgarijo, postane k malu vrhovni vladika.

Za povračilo, da je Svatopluk prognal slovanske duhovnike i zatri slovansko liturgijo, vrinejo mu Nemci zloglasnega Wichinga za vrhovnega cerkvenega upravitelja, ki pa ni bil od rimskega prvostolnika o tej službi niti potrjen. To pa je bila skrivnostna politika zvijačnih Svatoplukovih prijateljev, kajti Wiching, ta »weltgescheiter Herr« (tako ga nemški zgodovinarji imenujejo) bil je skoraj gotovo pravi uhoda (špijon), ki je mej drugim tudi pripravljal tajne načrte za prihodno vojno mej Nemci i Slovani.

*) Kača. Pis.

Rudolfovo železnico neposrednje i neodvisno zvezalo.«

Deželni glavar je izrekel, da to izjavo postavi na dnevni red prve prihodnje seje.

Potem se Artellijeva izjava še enkrat prebere, in jo vtrjuje Artelli v daljšem govoru. On kaže na nevarnosti, katere pretè našej trgovini po odpravljenju svobodne luke in priporoča, naj vlada poskrbi za varstvo pomorske trgovine i naj obrača potrebno skrb na domače ladijestavstvo. Govornik predlaga, naj se storé pri obeh vladah, avstrijskej in ogerskej, potrebni koraki, da se za vse državne luke določi gotova vsota za ladjestavstvo in plovitev, to vsoto naj določi posebna komisija izvedencev ter naj izdela dotični zakon. On se sklicuje o tej zadevi na Francosko, ki v ta namen dá vsako leto 8 milijonov frankov, i na Ameriko, ki na leto potrosi 5 milijonov za ladijestavstvo i plovitve. Ta izjava se soglasno sprejme.

O tretjej točki, prememba §. 119 črka d, mestnega ustava, ni se moglo obravnavati, ker ni bilo dve tretjini poslancev pričujočih.

Potem so se izvolili štiri udje in štiri namestniki v deželno komisijo za reklamacije pri zemljiških cenitvah.

Prošnja podpornega društva dunajskih pravdoslovcev se je izročila občinskemu svetu.

Po obravnavi predloge deželnega odbora, naj se zopet potrdi sklenena resolucija gledé nedotakljivosti zgodovinskih pravic i narodnopolitičnih željá mesta Trsta, nastal je živ i dolg razgovor, katerega so se vdeležili poslanci Luzzatto, Consolo, Dimmer, Machlig in vladni zastopnik, dvorni svetovalec vitez pl. Rinaldini.

Ta predlog se glasí tako le: »Deželni zbor izreka, z ozirom na sklepe, storjene v zboru dne 13. maja 1875: »zgodovinske pravice mesta Trsta so nedotakljive«, in »potrjuje uže izrečene želje, naj se osnovni državni zakoni napredovalno, svobodno razvijajo, dopolnujejo in izvršujejo.«

Unela se je živa i precej burna razprava. Dr. Luzzato poudarja, da bo glasoval za drugo točko tega predloga, za prvo pa ne, ker ima le teoretično vrednost, praktične pa nobene ne; tudi Dimmer se ujema s tem; a poslanca Consolo in Machlig se hudo upirata, izrekata, da so zgodovinske pravice svete ter očitata vladi, da je Trstu uže več tacih pravic vzela, zoper kar se vladni komisar, dvorni svetovalec vitez pl. Rinaldini zavaruje.

Pri glasovanju za in proti se poda na vsakej strani 17 glasov in uže je deželni glavar naznanil, da je predlog padel, ko vstane poslanec Machlig in opazi, da se njegov glas ni štel. Deželni glavar je tedaj izrekel, da je neizkrčeni predlog z 18 proti 17 glasov potrjen.

Dr. Vidacovich pozdravi deželni zbor zarad tega glasovanja, rekoč, da je obvaroval sebe samomora.

Na galerijah nastane burno ploskanje.

Sprejme se še predlog deželnega odbora, zastran odpovedbe avstrijsko-italijanske pogodbe o pošiljanju sirot na svoj dom in seja se sklene.

Istrski.

V četrtej seji 3. septembra, je dr. Constantini s tovariši stavil to le predlogo:

1. Naj se učenje italijanskega jezika na c. k. višjej gimnaziji v Pazinu proglasi brezpogojno obligatnim predmetom za vse učence italijanske narodnosti i naj dotično podučevanje napreduje stopnjema od 1. do 8. razreda po 3 ure na teden.

2. Naj se naroči deželnemu odboru, da ponovi pri c. k. trgovinskem ministerstvu predlog, da se v spomenici deželnega odbora od 16. avgusta 1880 omenjena železniška občila mej Puljem i notranjo Istro s Trstom zboljšajo.

Na dnevnem redu je bila razprava o zidanju ceste iz Eržišča v Kršan., in sprejet je bil predlog z dostavkom, da ima držati cesta od sv. Dominika preko Eržišča v Kršan.

Nazadnje so bili odobreni nekateri potrošni računi.

Peta seja 5. septembra. Deželni odbornik Canciani poroča v imenu deželnega odbora ob osnovi zakona, naj se napravi nova mestna občina »Dubašnica.« Predlog se sprejme brez razprave.

Potem dr. Constantini vtrjuje v tretjej seji stavljeni predlog ter poudarja, kako slabo napreduje poduk v italijanskem jeziku na pazinskej gimnaziji, kaže na dolžnosti in pravico, katero imajo učenci italijanske narodnsoti, da se temeljito podučavajo v materinem jeziku, ter priporoča deželnemu zboru, naj njegov predlog sprejme.

Vladin komisar odgovarja, da je naučni minister priznal pomanjkljivost v podučevanju deželnih jezikov, in zato ukazal, da se imata odslej hrvatski in italijanski jezik po dve uri na teden v vsakem razredu učiti, da bo hrvatski obligaten za Hrvate in italijanski za Italijane; roditeljem in skrbnikom se prepušča pravica, da izbero hrvatski ali italijanski jezik, kateri se imajo učiti njihovi sinovi, ali varovanci.

Constantinijev predlog je provzročil živo razpravo, katere so se vdeležili posebno poslanci Strk, Babuder in Dorčič in bil nazadnje z večino glasov sprejet.

Prva točka dnevnega reda je bila priporočilo šolskega odbora o zakonskej osnovi, naj se šolski troški bolje in pravičniše razdele, naj se uprava zjedini; odbor nasvetuje, naj se razprava tega važnega predmeta odloži na prihodnje zborovanje, da se bo mogel vsestransko preudariti.

Gosp. Strk priporoča, naj se šolski troški razdele na posamezne šolske okraje; dr. Amoroso pa navaja razloge, zarad katerih se je deželni odbor izrekel za razdelitev šolskih troškov na posamezne sodnje okraje ter se ujema z odborovim predlogom, naj se razprava odloži do prihodnjega zasedanja, kar se je tudi sprejelo.

Pri drugej točki dnevnega reda poroča g. Strk za šolski odbor o proračunu šolskega deželnega zaklada za leto 1882, ki je bil odobren z 144.193 gold, pokriti se ima z 34,052 gl. lastnega dohodka in z 110.141 gld. dodatka iz deželnega zaklada.

Kranjski.

Iz tretje seje dne 1. oktobra priobčujemo še to le:

Vladna predloga, naj zbor izreče mnenje o državno-pravnem razmerji gledé žumbrskega okraja in Marindola, izroči se upravnemu odboru; poročilo deželnega odbora o izjavi mnenja zarad nekaterih prememb domovinskega zakona pa tistemu odseku, kateri bo izvoljen za pretresovanje prašanja, kako odstraniti neugodnosti dvojne uprave. Poročilo o delovanji deželnega odbora za čas od 1. januarja 1880 do konca junija 1881 se izroči zadevajočim odsekom.

Deželnega odbora poročilo, kako so se izvršili sklepi lanskega deželnega zbora gledé sirotinskih ustanov, potem ono gledé nekaterih potrebščin, ki so se za vinarsko in sadjarsko šolo na Slapu za leto 1882 na novo uvrstile ali povikšale, in poročilo, naj bi se na omenjenej šoli uvedel praktični poduk v kmetijstvu za učitelje ljudskih šol, izroče se finančnemu odseku. Poročilo deželnega odbora o potrjenji raznih občinskih priklad izroči se upravnemu odboru.

Pri razgovoru o prevredbi deželne blagajnice naznani deželni načelnik, da je finančno ministerstvo pripravljeno prevzeti opravila deželne blagajnice.

Dovoli se dalje za napravo mostú čez Kolpo pri Vinici 7000 gld. Most bo stal 39.805 gld. Hrvatska doplati 25.000 gld. in kar še manjka, kranjska dežela in črnomaljski cestni odbor.

Potem se po daljšem razgovoru sprejme predlog finančnega odseka zastran hiralničnih troškov za osobe, ki teh troškov ne morejo plačevati.

Proračun zaklada učiteljskih počitnin za 1882 in računski sklep zemljiško-odveznega zaloga za 1880 se odobrita brez ugovora; enako tudi računski sklep vinarske šole na Slapu, in proračun deželne prisilne delalnice za leto 1882.

Nazadnje so se vršile volitve v odseke, in sicer: pomnožil se je upravni odsek, da poroča o žumbrškem in Marindolskem prašanji; volil se je odsek za Potočnikov železniški predlog; dopolnil se je finančni odsek, ker so stopili iz njega narodni poslanci zarad tega, ker g. Vesteneck v njem sedi; volil se je odsek za pretresovanje vladne predloge o upravnih prenaredbah.

Dopisi.

V Trstu 9. oktobra.

(*Odprava »Soči«.*) Ogibali smo se vedno vsake polemike, nismo napadali druzih naših listov, vedno smo želeli z vsemi v miru in spravi za narod skupno delati, noben pravičen in razumen človek ne more nam očitati, da smo kedaj prepira iskali; vendar nismo našli mirú: »Soča« nas uže več časa strastno zbada, na vrhunec drznosti pa se je popela v št. 39 s člankom: »Politika »Edinosti« je Slovencem nevarna.« S tem člankom je razžalila časnikarsko našo čast tako, da smo primorani zavrnoti jo z vso odločnostjo.

Naše stališče je popolnoma neodvisno, mi nemamo nobenega zasebnega, nobenega gosposkinega patrona, za katerega bi v boj hodili, in akoprav nismo kraških županov tako strastno napadali, kakor »Soča«, vendar še vedno mislimo, da smo neodvisniši, nego naša nasprotnica; naše vodilo je naše prepričanje i naša vest, drugih nagibov ne poznamo.

Uže drugič ali tretjič nam preti »Soča«, da odkrije, kar se je godilo nabrežinskem shodu, in vendar ni odkrila. Zato odkrijmo mi, da bodo čestiti naši bralci vedeli, kako črn greh si je »Edinost« na omenjenem shodu na glavo nakopala.

Nekateri goriški rodoljubi so sprožili misel, naj bi za vse Primorsko en sam tednik izhajal. Po dogovorih s prvimi možaki na Tržaškem in v Istri je bil sklican shod Nabrežinо. Velika večina tega zbora je sklenola, naj se »Soča« in »Edinost« združite, ter naj izhaja en sam list v Trstu. Ne moremo i tudi treba ni navajati tehtnih razlogov, zakaj se je dala prednost Trstu, saj vsak vé, da je Trst ne le primorskim, temuč vsem Slovencem stokrat važniši od Gorice. Gosp. dr. Tonkli pa s tem sklepom ni bil zadovoljin in rekel je, da Gorica ne more ostati brez svojega lista. Tako je bil sklep mrtev. Ker so pa vsi drugi Nabrežini pričujoči spoznali, da je tednik v Trstu silno potreben, i ker so prišla od mnogih gospodov na shod pisma, ki so govorila za Trst; zato je bilo skleneno, naj se ustanoví tednik v Trstu, kar se je tudi zgodilo. To je tedaj prvi i neodpustljiv greh »Edinosti«. Naši bralci nam ga odpustè, to vemo, a vemo tudi, da ga nam »Soča« ne odpusti nikoli, dokler bo stala pod patronatom.

»Soča« se zelo naslanja na nekih narodnjakov hvalo, katero dajó sedanjemu uredniku, da more s toliko težjim kijem biti po »Edinosti« ter jej v oči metati javno obsodbo. Preslastno zopet ponavlja neko neresnično objavo, katero je lansko leto prinesel »Slovenec« — z Dunaja ter je iz tega prišla tudi v »Novice«. Če »Soča« posebno naglaša, da one notice omenjena časnika nista preklicala, vendar ne more trditi, da je bila notica resnična; ko bi resnična bila, s kolikim veseljem bi »Soča« bila dotične besede iz »Edinosti« v bukve naših grehov zapisala ter jih mej svet zatrobila. Tu smo primorani nekaj razodeti, česar bi radi bili zamolčali zato, ker nismo sovražniki — »Soči«. — Kako je tedaj z ono notico? Trosil jo je nekdo (»Soča« utegne vedeti kdo in zakaj) mej slovenskimi državnimi poslanci; z Dunaja je prišla v »Slovenca«, iz »Slovenca« v »Novice«, iz Ljubljane v »Sočo«. Res nekako čudna i zelo zakrivljena pot, po katerej ne hodi čast in poštenje. — Kdor druzemu jamo koplje, sam vanjo pade.

»Soča« se z svojo politiko toliko bahá i pripoveduje, kako jo drugi hvalijo, nas pa grajajo; a tudi to ni vse tako. »Slovenski Narod« št. 222 piše namreč tako le: »Goriškej »Soči« bodi prijateljsko povedano, naj molči o kranjskih deželnih volitvah in se rajša bavi z goriškimi, ker ima na tem polji toliko smetí pred svojim pragom, da bode dosti dela, če jih hoče pomesti do čistega. Ves slovenski svet ve, kdor hoče na Goriškem kandidirati in — propasti, priporočati naj se dá po »Soči«, pa mu propad ne uide.« Tako »Narod«. Kdor pa hoče o političnej modrosti »Soče« še kaj več vedeti, naj bere to, kar je ona pisala o volitvi »umazanega izvržka« (za take psovke ima »Soča« uže lastno literaturo, na katero se pa nečemo dalje ozirati) in o volitvi dr. Bizjaka v št. 39 naših »Novic« in v druzih Slovencem prijaznih listih raznih jezikov.

Mi se nikoli nismo bahali, da smo v politiki nezmotljivi in v zobé bi se smijali vsacemu listu, kdor bi hotel kaj tacega trditi; saj je sama »Soča« prišla do enacega prepričanja še le nedavno, ko so jo drugi slov enski časniki podučili in podučili so se tudi oni gospodje, ki so vlival, strup v prav to rano zato pa tudi ne otidejo Terzitejevej osodi, Kdor je pravičen in dobro misli

---

Uže l. 892 vsplameni huda vojna med Arnulfom i knezom Svatoplukom. Nemci prideró na Moravsko ter deželo strašno stiskajo i pustošijo, vendar Svatopluka ne premagajo. L. 893—894 se vojna nadaljuje in zmaga je zdaj na jednej, zdaj na drugej strani. V poslednjem letu (894) pa umre knez Svatopluk, mogočni vladar moravske države. Z njim je ugasnila svetla zvezda omenjene velike kneževine.

Svatopluku se vendar še pred smrtjo pretrže debela mrena raz dušnega očesa; malo časa pred mrzlim grobom je spoznal nemško prevaro in nemške politike pogubne namere. Pokazalo se mu je v čistem zrcalu njegovo živenje v tako resničnej podobi, kakoršne ni videl še nikdar poprej. Spoznal je krivice, ki so zadele njega i narod njegove države; srce se mu je od žalosti i bolečine trgalo v spominu, da je on zakrivil britko smrt svojega sorodnika kneza Rastislava; bolelo ga je, ko je gledal v duhu, kako gine oslepljeni blagi Rastislav v ječi na tujej zemlji mej sovražniki, katerim je on na gladko besedo vse prelehkomišljeno verjel. Stopila mu je pred oči pregreha, katero je storil nad sv. Metodom i osobito nad njegovimi učenci, ki jih je po nedolžnem iztiral iz lastne domovine; srčno rad bi stvorjene velike napake vsaj nekoliko popravil, a žalibože, prepozno je bilo — prekasno se je skesal.

Žalosten pokliče k smrtnej postelji svoje tri sinove: Mojmira, Svatopluka i Svatoboja. Tu vzame v roke butarico paličic ter jo da vsacemu sinu posebe, naj jo prelomi; a tega nobeden ne vzmore. Potem razveže butarico in ukaže, naj vsak posamezne paličiče prelomi, in to so z lahka storili. S tem izgledom jih opominja k zlogi, kajti v zlogi bodo nepremagljivi. Svari jih pred razprtijo, ker ona moč slabí i sovražniku meč v roko stiska; ozbiljno jih svari pred krivimi nemškimi prijatelji, ter živo jim na srce govori, naj svoje i narodove sreče iščejo le v bratovskej zlogi i ljubezni; temu načelu naj zvesti ostanejo vse živé dni.

Sinovi očetov poduk verno poslušajo, ter zatrdé, da se bodo zvesto po njem ravnali. S tem očetu oslade živenja zadnje trenotke. Da ne bode po njegovej smrti mej brati nevoščljivosti, sovraštva i prepira, zato uže zdaj razdeli svojo obširno zemljo mej svoje tri sinove.

Po smrti Svatoplukovej konča Mojmir, najpriletniši izmej treh bratov, krvavo vojno z Arnulfom l. 894; pod kakimi pogoji, o tem zgodovina molči. Mir pa je bil le navidezen.

Svatoplukovi sinovi so bili grdi prepirljivci, i te nesrečne napake se poprime sovražnik v dosego svojega namena. Nemci se sporazumé ter Svatoplukoviče, druzega proti druzemu naščujó, da se uname mej njimi sovraštvo, prepir i poslednjič krvav boj. V to krvavo delo mej brati pa Nemci od strani sami posežejo, da sovraštva ogenj še bolj podneté i razpihajo.

Nezložni Svatoplukoviči so bili popolnoma nesrečni. Vojevali so potem z Nemci v prenehljajih leto za letom, a konečno je bila velika moravska država raztrgana, ker je Arnulf poklical Madjare na pomoč i so ti, združeni z Nemci, v žalostnej bitvi pri Požunu (Bretislavi) Slovane odločno pobili.

Tu imamo Slovani grenek nauk iz lastne zgodovine, da lehko vidimo, kam pripravi velik narod i mogočno državo strupena nezloga mej brati i zaupanje v tuje prijatelje. Jednako zmoto so tudi bratje Poljaci v velikej meri okusili, a vse prepozno spoznali. Še več! Nahajajo se še dandenes nekateri Poljaci, ki v slepej strasti ne spoznajo resničnega uzroka, ki je kriv vse njihove nesreče, ampak zvračajo ga na ruski narod.

Vrnimo se zopet proti Jugu.

Na Bolgarskem se je slovansko delo vrlo razcvetalo. Nastopniki sv. Cirila i Metoda so s posebno marljivostjo spisovali slovanske knjige. K temu delu pa se pridružijo še drugi mogočni spisovatelji n. pr.: bolgarski kralj Mihajil, kralj Simeon, srbski Štefan »Pervovenčani«, njegov brat sv. Sava, ruski knez Vladimir i njegov sin Jaroslav i. dr. Osobito je kralj Mihajil za časa vrhovnega vladikovanja Gorazdovega obračal vso pozornost na razvitek narodne cerkve, i prav s to pomočjo je Metodov duh toliko več dobrega i koristnega sadu obrodil na južno-slovanskem cerkvenem polji. To dobo lehko po vsej pravici imenujemo: »zlati vek slovanske književnosti.«

Tukaj omenimo še nekaj druzega.

Bolgarski car Boris je dobil za svojo državo posebno pravico i sicer to, da je bila bolgarska cerkev zajedno v zvezi z Rimom i Carigradom, a neodvisna od obeh. Bolgarskega vrhovnega vladiko je volilo domače duhovstvo i ljudstvo, a ne rimski papež, ali pa carigraški patrijarh. Držala se je tedaj ta slovanska metropolija mej dvema strankama — neutralna. Rim i Carigrad sta se takrat zaradi cerkvenega prvenstva uže močno prickala. Stolica bolgarske vrhovne vladikovine pa je bila v istej dobi v Ohridi. Tukaj je bilo zajedno tudi ognjišče i središče slovanskega književnega dela in odličnega napredka, kajti opovir ni bilo niti od Rima niti od Carigrada, zato se je slovstvo tudi lehko srečno razvijalo. Pa tudi pozneje pod carjem Samuelom Ašenom I., ki je vladal od leta 981 do 1014, bila je Ohrida Slovanom v vsakem oziru pravo narodno središče. V Ohridi je bilo prvo učilišče za bogoslovce, i teh je bilo za časa vrhovnega vladike sv. Klementa (rodom Bolgar umrl 27. julija l. 916 v Ohridi. Pis.) nič manj od 3500, katere je poblagoslovil v svečenike i dijakone. Vsi ti začetniki so služili liturgijo jedino v slovanskem jeziku. Tu v Ohridi je bilo osnovanih tudi mnogo druzih učilišč popolnoma na narodnem temelju. To mesto je bilo tudi stolno mesto i središče slovanske prosvete, iz njega se je veda razprostranjevala ne le mej Bolgare, nego tudi mej Srbe, Hrvate i Ruse. Tukaj je bila akademija, društvo spisovateljev slovanskih, kder so se najboljše knjige spisavale i mej narod širile.

(Dalje prihodnjič.)

z ljudstvom, ne bo delal zdražb i napadal delalnih ljudi, katerim na tem polji tako ne raste nič druzega, nego trud in trpenje. Morále se ne damo učiti od tacih ljudi, ki so v privatnej uredniškej službi. Nesramnosti iščite drugod, ne pri nas. Najslahšega uda »Edinosti« bi bilo sram do ušes, ako bi si smel po pravici očitati: Ti se sam postavljaš narodu na čelo, kar se je godilo drugod v takej meri i tako kovarno, da je bilo studno. Mi nismo brez slabosti, nočemo biti nezmotljivi, toliko zavesti pa vendar imamo, da nečemo na kolena padati pred nobenim samo zato, ker je — svojo dolžnost storil.

(Konec prihodnjič.)

Z Notranjskega 2. oktobra.

Zopet moramo tožiti zoper vodstvo južne železnice. Imeli smo dve leti vrlega domačina, g. Fr. Podkrajška, ko uradnika na železniškej postaji v Prestranku. Bil je po vsej prestranskej okolici najpriljubnejša osoba mej prostim ljudstvom, katero je pri vsakej priliki podučeval, izpodbujal ter bodril; vsi omikani krogi so ga čislali; duhovenstvo v Slavini, sv. Petru, v Tenji, Postojni in Hrenovicah, vsi učitelji in trgovci po okolici so ga vabili k sebi, vedno je bil ž njimi v dotiki in v njihovem društvu, povsod priljubljen in spoštovan. A kar naglo je dobil dekret, da je premeščen v Maribor; sumi se, da ga je tožila črna domača duša in dokazov za to ne manjka. Prišel je namreč od vodstva nek komisar v Postojno ter zelo natančno popraševal pri raznih osobah, kak človek je g. Podkrajšek. Vsi so bili o njem polni hvale, le porenegateni V.... ga je morda črnil, ker se je sam hvalil: »Dem habe ich es eingebrockt; der wird entlassen, oder mindestens strafweise versetzt.« In drugod se je ta mož izjavil: »Vprašal me je komisar, kako zadoščenje zahtevam, a jaz sem dejal, samo premestite ga.« — To menda dosti jasno kaže, da g. V. pri tej stvari ni nedolžen, zato ga ima vse ljudstvo za judeža.

Zelo čudno se nam zdi, da južne železnice vodstvo tacim ljudem uho nastavlja, brez vsake preiskave najboljšim i ljudstvu najpriljubnejim uradnikom krivico dela ter mej prebivalstvom nevoljo budi. V tem primerljaju gotovo ni imelo nobenega vzroka premestiti omenjenega uradnika, a prav bi bilo storilo in hvaležni bi mu bili, da je od nas poslalo njegovega tovariša, ki je uže 18 ali 19 let v Prestranku načelnik, pa je zelo nevešč i nepriljubljen i niti štirih besed slovenščine še ne zna. Koliko pritožb, koliko zmešnjav, koliko sitnosti je rodilo uže to! Vzlasti, ker opravlja tudi pošto, a on ne umeje naroda, i narod njega ne! Navaden delalec, domačin, ki za silo lomi nekoliko nemščine, služi mu tolmačem, i zarad tega i njegovega osornega vedenja i plitve izobraženosti ga ne more trpeti ni kmet ni gospod.

Mislimo vendar, da imamo pravico zahtevati od južne železnice vodstva, da nastavlja na postajah naše dežele take uradnike, ki znajo govoriti z našim ljudstvom, i da nikakor ni pametno in opravičeno, da na gole neutrjene in zlobne denuncijacije premešča od nas dobre, vestne i ljudstvu priljubljene domačine.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Baron Haymerle, minister zunanjih zadev, umrl je nanaglomo zadnji ponedeljek; zadela ga je kaplja. — Umrl je tudi general Wetzlar, ki je v Trstu še v dobrem spominu iz časa, ko je bil tukaj vojaški poveljnik.

Zastran *železnic na balkanskem poluotoku* bo meseca novembra na Dunaji konferenca, katere se vdeležé avstrijski, srbski, bolgarski in turški poslanci.

Tirolski deželni zbor je sklenol zakon, vsled katerega dobé kaplani v mestih volilno pravico. To je pravično i nadejamo se, da se bodo po tem sklepu ravnali tudi drugi deželni zbori, v katerih so v večini avtonomisti, ker kaplanom nobeden ne more odrekati izobraženosti i zelo važne službe v človeškej družbi.

V gališkem deželnem zboru so se razpravljale razmere judovskega prebivalstva i poudarjalo se, da imajo judje mnogo predpravic, katerih drugo ljudstvo nema; da se pa tudi znajo ottezati splošnim državljanskim dolžnostim, tako je po statističnih podatkih dokazano, da bi imelo v vojaškej službi biti 14.763 Izraelitov, pa jih je le 7000.

V hrvatskem deželnem zboru je bila sprejeta adresa na cesarja, le Starčevičeva stranka se je tomu upirala. 8. t. m. je vstal v zboru hrup. Ko je namreč vladni komisar odgovoril na interpelacijo, zakaj so župnika Jorga zaprli in o njem slabo govoril, vstal je poslanec Starčevič in vskliknol: «Hrvatska je katoliška, ne žalite nas!», postal je tak hrup, da se je moralo zborovanje brez sklepa odložiti.

Vnanje države.

O Gdanskem shodu se vedno še mnogo piše. Zelo je osupnola Evropo vest, katero je priobčil angleški časnik «Times», da Avstrija vzame Macedonijo i da se zagozdi mej Grško, Serbijo i Bolgarijo kakor nadzornica malih teh držav. To se pač ne ujema z Gladstonovimi besedami, ki je Avstriji zapretil: Hands off!

Ruska vlada zahteva od turške, naj zagotovi vojno odškodnino, katero ima platiti Rusiji po določbah berolinske pogodbe. Ali turška vlada nema prav nič volje, ustreči temu zahtevanju, pač pa turške dolgove vali na male balkanske države. Rusija zahteva, naj se vsaj tribut, kateri plačuje bolgarska kneževina Turčiji, obrne za vojno odškodnino, a tudi temu se Turčija brani in zato so razmere mej Rusijo in Turčijo zopet zelo napete.

Ruska vojska v Evropi se ima prevrediti, vsa armada razdeliti v štiri vojne oddelke in pomnožiti konjica.

Na Ruskem se judovsko prašanje naglo razvija. Mnogo judov se v Ameriko selí. Zbori, ki imajo poročati v tem prašanji, tudi marljivo delajo. Odeški dotični zbor je to-le nasvetoval. Naj se judom prepové po deželi žganje prodajati, državna posestva v zakup jemati in posestva kupovati. Naj se jim prepové v večem številu obiskovati gimnazijo, nego v razmeri, v katerej je njihovo ljudstvo po številu s krščanskim prebivalstvom. Naj se ne volijo v javne urede, posebno ne v mirovna sodišča; naj se jim prepové jemati v službo krščanske posle. Naj se jim prepové bivanje na kmetih, ako nemajo gotovega dela. Naj se judovskim odvetnikom vzame pravica zagovarjanja v mirovnih sodiščih.

Judom preti v vsej severnej in vstočnej Evropi nevarnost; proganjajo jih na Ruskem, v Nemčji se tudi uže vzdiguje ljudstvo zoper nje, na Rumunskem dobivajo od necega izvrševalnega odbora pisma, v katerih se opominajo, naj v osmih dneh svoje prodajalnice zapró, ker se potem začno proganjati. Tudi na Ogerskem se kažejo judom huda znamenja,

Na Bolgarskem se politične stvari dobro razvijajo. Knez dela pravično, modro i neumorljivo. Državni svet je dobil nalogo, da izdela službeno pragmatiko za uradnike in tiskovni zakon po vzoru francoskega, kolikor se ujemajo bolgarske razmere s francoskimi. Sodniški uradniki morajo biti vsi juristi, in kolikor pomanjka domačih, toliko se jih sprejme iz Rusije.

Nemški kancelar Bismark, ki je nekdaj ulekel z liberalci, zelo jih zdaj pritiska, ker je spravidel, da so ti ljudje zgoli državo-kvarci. Prizadeva se zelo za gospodarske reforme; državnemu zboru predloži načrt zakona o monopolu tabaka, o skrbi za ostarele vojake in mnogo druzih reform.

Španski in portugalski kralj sta se sešla v Caceresu. Mej Španso in Portugalskim se snuje prav tesna zveza, ki bo v veliko korist obema državama.

Na Irskem se razburjenje neče poleči, če tudi angleška vlada zelo skrbi, da se duhovi vtolaže. Irska liga prebivalce draži in samosilstva so na dnevnem redu. Zelo dvomljivo je, da olajšave, ki so se dale Ircem, tem neredom konec store.

Francozi so posedli mesto Tunis, vojna zoper ustaše v Afriki se je na vseh krajih ozbiljno pričela.

DOMAČE STVARI.

Častno občanstvo. G. minister baron Pino je bil v prvej seji novega starešinstva v Bolcu soglasno izvoljen častnim občanom. Čestitamo volilcem.

Gosp. minister Pino se je lepo zahvalil kanalskemu občinskemu starešnistvu za podeljeno častno občanstvo ter zagotovil, da se za kanalski okraj zanima prav tako, kakor takrat, ko je bival v njegovem obližji, i da se bo po moči trudil za njegov razvoj.

Imenovanje. G. minister nauka je imenoval duh. pomočn. pri stolnej cerkvi, č. g. *J. Maiti-ja* kateheta na c. k. nemški meščanski šoli v Trstu.

O tržaškej razstavi piše tržaški dopisnik «Novicam» mej drugim te le posnemanja vredne besede: Bojimo se sicer, da ne bi skušali razstavi dati popolnem laški obraz, a vkljub temu je želeti, naj se je *Slovenci* iz vseh dežel obilno udeležijo. Pripravljajte se zato obrtniki in kmetovalci uže o pravem času, da boste sebi in domovini na čast pokazali svetu izdelke in pridelke slovenskega uma in dlani! Takrat pa tudi zahtevajte odločno, da, se vam na razstavi enakopravnost jezika prisodi. Tržaški Slovenci bodemo gotovo z vso vnetostjo patriotizma petstoletnico praznovali z raznimi slovesnostmi.

V seji tržaškega mestnega zastopstva dne 4. t. m. je bilo skleneno, naj se trg pred bolnišnico zagradi in podaljša via della Pieta, za kar se je dovolilo 13.000 gld. Da se ohrani rast na griču za Rocolom, določilo se je 1036 gld. Prošnja Škedenčanov, naj se odstavi župan i nastavi plačan uradnik, odbila se je soglasno, ker je v nasprotji z določili deželnega ustava.

† **Baron Latterman,** poprejšnji načelnik višje deželne sodnije v Gradcu, blag mož i Slovencem velik prijatelj, umrl je predzadnji teden v Gradcu. Njegov oče je bil svoje dni guverner v Ljubljani ter je zasadil po njegovem imenu imenovani drevored, ki je dika Ljubljani i ga tujci toliko hvalijo.

Lažnjiva novica. Mej ljudstvo v tržaškej okolici je nek kvantač raztrosil novico, da se sv. Oče iz Rima preseli v grad *Miramar*. To se ve, da je to *laž*.

Lahonska večina istrskega deželnega zbora je zavrgla predlog poslanca g. Strk-a, naj se deželne postave razglašajo tudi v *hrvaškem*, in slovenskem jeziku! Laška pravica!

Zavolj javnega upora je tržaška deželna sodnija minoli teden v ječo obsodila 31 kmečkih ljudi iz *Gropade*, na tri, štiri, pet tednov, enega pa na tri mesece. Da bi pač naši rojaki, ako se jim dozdeva, da krivico trpé, *nikoli* ne prestopili meje postavnosti in zdrave pameti!

Zlato mašo. Iz Skopega pri Sežani se nam poroča: Zadnjo nedeljo je tukaj vis. gosp. *Pavel Zlobec*, 78 letni starček, obče častiti in priljubljeni naš duhovni pastir, praznoval zlato sv. mašo. Velika množina ljudstva in lepo število odličnih gostov se je svečanosti vdeležilo, z izvrstno je gospod župan Sila pomen svečanosti razložil. Jubilantu v čast je zložil nadarjen pesnik prelep sonet. Tudi uredništvo vrlemu rodoljubu čestita.

V Tolminu se je 3. t. m. blagoslovilo krasno in veliko novo šolsko poslopje. Na kmetih nismo še enakega videli. Da bi se Tolmincem tudi želja izpolnila, dobiti obrtnijsko ali drugo napredovalno šolo!

Sveto leto, ki se je imelo končati o vseh Svetih, podaljšal je za Rim sv. oče do 8. decembra in dopustil škofom vseh evropskih škofij da se po svojem preudarku poslužijo tega podaljška.

Dolenjska železnica. V kranjskem deželnem zboru izvoljeni odbor, ki ima napraviti prošnjo za železnico iz Trsta v Loko, sklenol je v preudarek vzeti tudi dolenjsko železnico. Tudi ta železnica bi bila zelo potrebna, in prevažna, ako se napravi železnica skoz Bosno do Soluna.

V Ljubljansko učiteljišče se je uvedel slovenski podučni jezik in stopilo je v to šolo mnogo več učencev in učenk, nego prejšnja leta, ko je bil poduk nemšk. Zdaj naj pa še kdo govori, da slovensko ljudstvo pošilja otroke v šolo zato, da se nemškega jezika naučé.

Brzojavno postajo v Litiji je c. k. ministerstvo za trgovino dovolilo; združena bo s pošto ter se te dni odpre.

Okrajni živinozdravniki na Kranjskem. Imenovani so: g. Fran Hejbal, mestni živinozdravnik v Prerovu, za Novo mesto; g. Fran Dočkal, mestni živinozdravnik v Prosnici, za Kranj; g. Pavel Skalé, zasobni živinozdravnik v Ljubljani, za Črnomelj. G. Toma Wirgler, okrajni živinozdravnik v Novem mestu, prestavljen je v Krško.

Obrtniško društvo se je zadnji teden ustanovilo v Ljubljani; za načelnika mu je bil izvoljen tiskar Anton Klein.

† **Dr. Josip Ulaga,** dekan v Konjici na Štajarskem in eden izmej najplemenitiših slovenskih delalnih rodoljubov, poprejšnji urednik «Slov. Gospodarja», umrl je 4. t. m. za plučnim unetjem. Blag mu spomin.!

Drd. Fr. Kos pride za suplenta na goriško gimnazijo, kder bo podučeval zgodovino.

Potres v Zagrebu je bil zopet ponoči od 6. na 7. t. m. Bili so trijé stresi, prvi in zadnji sta bila precej močna.

Za vrhovnega katoliškega škofa v Bosni je bil imenovan odlični profesor dr. Stadler v Zagrebu.

Tudi solnograški deželni zbor je zadnji teden povdarjal potrebo železnične proge, katera bi vezala Trst z Rudolfovo in Giselino železnico. O tej zadevi bomo še obširno govorili.

Propaganda za preseljevanje v Brazilijo. Uže lansko leto smo svarili, naj se ljudje ne dajó zapeljati onim, ki jih nagovarjajo, naj se preselé v Brazilijo; navedli smo tudi žalostno osodo neke rodovine, ki se je dala preslepiti. Čujemo, da se zopet letos po Krasu dela propaganda za izselitev. Genueška družba Casale pošilja na Kras pozive, v katerih z nesramnim obečanjem vabi Kraševce v nesrečno Brazilijo mej divje zveri, strupene kače, v pušćave i mlakuže, kder ljudi mori strašna rumena mrzlica. Naj pametni možjé svaré nevedno ljudstvo, i če se priklati kak zapeljivec, naj ga naznanijo gosposki, da ga ona kaznuje in odpravi.

Tržaška trgovinska zbornica je v seji 10. t. m. enoglasno sklenola, k *razstavi* pripomoči s *40000 gld.* Lepa svota! Nadalje je izrazila željo, naj bi sl. vlada urno v roke vzela stavbo železnične črte, katera bi *Trst vezala* z Rudolfovo železnico.

Ptujski okrajni zastop se je proslavil. Zbral se je, da bi volil okrajni šolski svet, a ko so videli nemčurji, da imajo naši narodnjaci večino, pobegnoli so ti junaki i tako storili, da je bil zbor nesklepčen.

Sežansko-komensko učiteljsko društvo bode zborovalo dné 13. t. m. (četrtek) ob 9. uri zjut. *Nabrežini*. Spored: 1. Predsednikov nagovor. 2. Verificiranje zapisnika minolega zborovanja. 3. Društvena sporočila, 4. Jezik in njega važnost v ljud. šoli, govori g. učitelj Janko Leban. 5. O snažnosti in disciplini v ljud. šoli in o sredstvih, to doseči, govori g. učitelj. Ant. Koršič. 6. Predlogi. K obilnej vdeležitvi vljudno vabi

Anton Leban
predsednik.

Poroča se nam, da je lastnik od leta 1874 obstoječe firme: «Rotter & Comp., Annoncen-Expedition. Wien.» — g. **Maks Dukes** dal dosedanji naslov firme izbrisati, in mesto njega svoje *lastno* ime v trgovinski register zapisati. Ne dvojimo, da bo g. M. Dukes zaupanje, ktero je doslej užival, tudi v prihodnje opravičeval.

Razne vesti.

Prvi dobitek. Nedavno je prišla k necemu menjalcu v Brnu siromašno oblečena žena ter podala enemu izmej uradnikov srečko mesta Solnograda i prosila, naj jo zmenja. Uradnik je pogledal v žrebno knjigo in se prepričal, da je srečka dobila 1. januarja t. l. 20.000 gld. «Vaša srečka je dobila prvi dobitek, 20.000 gld.» odgovoril je uradnik ubogej ženi, ki je iz začetka, kakor okamenela stala, potem pa od veselja začela ihteti. Presrečna, uboga vdova, ki je sebe i svojo hčer s pranjem siromašno živila, povedala je potem, da je srečko uže davno kupila i da se ni mogla od nje ločiti, če tudi jo je večkrat reva stiskala. Danes pa, ker je v velikej bedi, morala jo je prodati, če tudi je bila nje edino upanje. Prosila je, naj se jej denar izplača, ali vzela je le 200 gl. po drugo uže pozneje pride, in šla, da svojej hčeri pové veliko srečo.

Borsni kralji. Skoraj ves finančni svet se ravna po načelih Rothschildove hiše. Kako pa dela ta imenitna svetovna hiša? Prav navadno. Dobro plačanih pozvedačev in ogleduhov ima dosti. Ko kedo teh zve, da ima vlada kak finančen načrt, naznani to Rothschildu in ta vrže svoje mreže. Tako je zadnjič Rothschild zvedel, da namerja francoska vlada rente konvertirati i takoj je prodal nevednežem rente za mnogo milijonov. Zvedel je potem, da je vlada odstopila od konvertiranja in takoj je drago prodano rento zopet prav ceno kupil. To mu je neslo par milijonov. Pri konvertiranju ogerske zlate rente se godi prav enako. Od 320 milijonov mark, ki prihajajo zdaj na borso, vzame Rothschild okoli 9 milijonov, mej tem ko ogerskej državi dovoli 2 milijona zapituine. V vsem skupaj ima Rothschild pri zamenjanju šestpercentne rente v štiripercentno okoli 30 milijonov dobička. In od kod ta ogromni dobiček? Iz zgube druzih, iz kurznih zgub mnogo tisoč ljudi, ki so malo svoje premoženje zaupali ogerskej zlatej renti. S tem 30 milijoni bi 100,000 ljudi vse leto lahko živelo. Vela riba malo je, veliki kapital hoče mali popolnoma pojesti. Strmeti mora človek in gnjusi se mu, da dobičke požrtovalnega dela za narode borsni kralji i najbolj njih veliki kralj Rothschild, v žepe spravljajo. Naj se ljudstva v vojnah mesarijo, ali v miru nabirajo marljivosti sadove, ali so dobri, ali slabi časi — vse enako, borsni kralj je vselej na dobičku, njemu nikoli toča ne pobije, nikoli slana ne vzame. Zdaj se pase v masti, zdaj na golih kostéh, on dela i spušča točo na druga polja, a njemu nikoli ne pobije. Gospodarstvo, katero posamezniku v par tednih toliko nese, da bi lahko sto tisoč delalcev leto i dan preživel, ni zdravo, ampak pogubljivo. Tako požiranje tujega blaga, tako izsesavane ljudskega blagostanja je državi nevarno.

Zajem mesta Dunaja od leta 1874.

Dne 1. oktobra so bile na Dunaju izžrebane te le serije: 167, 404, 559, 634, 788, 1107, 1486, 1770, 1798, 1858, 1871, 2829.

Dobile so:

Serije	Štev.	Gold.	Serije	Štev.	Gold.
165	55	200.000	1770	40	350
404	—	—		69	10.000
559	—	—		89	350
634	76	350	1798	52	350
788	32	350	1858	49	1000
	36	350		75	30,000
	76	350	1871	81	1000
1107	39	350		95	350
	41	350	2829	35	1000
1486	32	350		63	1000
1770	7	350		98	1000

Vse tukaj neomenjene številke zgoraj navedenih serij so dobile po 130 gld.

Dobitki se bodo izplačevali od 2. januarja 1882 počenši.

Prvo prihodnje srečkanje bo 2. januarja 1882.

Državni zajem z loterijo od leta 1854.

Izžrebane so bile na Dunaju 1. oktobra te le serije: 11, 126, 172, 203, 229, 250, 312, 559, 819, 946, 1319, 1400, 1439, 1519, 1568, 1834, 1917, 1959, 2073, 2363, 2434, 2559, 2568, 2594, 2655, 2866, 2966, 3228 3286, 3376, 3508, 3578, 3579, 3688, 3787, 3813, 3972.

Dobile so:

Serije	Štev.	Gold.	Serije	Štev.	Gold.
11	14	1000	2559	11	5000
126	—	—		14	400
172	4	400		20	400
	40	400	2568	13	400
203	—	—		22	400
229	11	2000		34	400
250	46	400		42	400
312	40	400	2594	18	400
	48	40.000		48	400
559	15	400	2655	2	400
	26	400		33	400
819	18	400	2866	30	400
	35	400	2966	22	400
946	2	400		34	400
	22	400		35	1000
	50	2000	3228	44	400
1319	43	2000	3286	6	2000
1400	—	—	3876	—	—
1439	28	400	3508	16	400
1519	30	400		19	2000
	38	400		36	400
1568	27	400	3562	3	400
	31	400		7	400
1834	31	400		34	1000
	33	400	3578	—	—
	47	400	3579	8	400
1917	7	1000	3688	7	400
	32	1000	3787	4	400
	50	400	3813	10	400
1959	18	400		42	400
2073	50	400	3972	6	400
2363	11	400		35	400
2434	3	400		36	400
2559	4	400			

Vse v zgoraj navedenih serijah neomenjene številke so dobile po 300 gld.

Dobitki se bodo izplačevali od 31. decembra 1881 počenši.

Prvo prihodnje žrebanje bo 1. januarja 1882

Čitalnica v Štanjelu napravi, kakor se nam uže po končanji lista poroča v nedeljo 16. t. m. **veselico**. Spored: 1. Govor. 2. Petje izvršuje tržaški pevski zbor. 3. Skupna zabava.

Listnica uredništva. Gospodu L.: Mislimo, da je boljše, ako razsodbe ne objavimo, utegnol bi se prepir uneti i bi potem vsa stvar več škodovala, nego koristila. — Gospodu J. L.: Nikar ne gonimo reči dalje, potrpimo, ker slabih nastopkov oni dopis tako ne bode imel.

Popravek. V zadnjem podlistku se je po naključbi natisnola pola iz 4. poglavja, namesti da se je pričelo tiskati 3. poglavje. Današnji podlistek je tedaj nadaljevanje lista 39. Kam se ima vmestiti gradivo iz lista 40, to o svojem času omenimo.

Dražbe.

V Tolminu hiša in posestvo Andreja Ilinčič iz Dolja, cenjeni 5460 gl., 21. oktobra, 22. novembra. — V Labinu hiša in posestvo Luize Furlanič, cenjeni 3290 gl., 28. oktobra, 28. novembra. — Podgradom posestvo Gregorja Ribarič-Buda, cenjeno 1021 gld., 20. oktobra, 21. novembra. — V Sežani posestvo Jožefa Filipčič iz Filipčeberdo, 6530 gld., 20. oktobra, 21. novembra. — V Sežani posestvo Petra Racman iz Pročura, cenjo 100 gl., 31. oktobra, 30. novembra. — V Voloski posestvo Andreja Babič-Čikada iz gor. Rukavca, cenjeno 513 gld., 23. novembra, 24. decembra. — V Sežani posestvo Jožefa Mevle iz Lokve, cenjeno 551 gl., 28. oktobra, 29. novembra. — V Sežani posestvo Andreja Grmek iz Dubrovlj, cenjeno 1047 gl., 3. novembra, 2. decembra. Dražbe so vselej od 9. do 12 uri dopoludne.

Tržno poročilo.

Kava — Rio od gl. 54 do gl. 74, Java od gl. 82 do gl. 88, Costasrica od gl. 88 do gl. 94, Portoricco od gl. 100 do 105, Malabar native od gl. 83 do gl. 88, St. Domingo od gl. 74 do gl. 80, Jamaika 80 kil. gl. 82, Nelgery fino od gl. 90 do gl. 102, Ceylon native od gl. 83 do gl. 86, Ceylon plant, od gl. 74 do gl. 130. — Sladka škorja od gl. 59 do gl. 60, Nageljnovi cvečiči od gl. 155 do gl. 160, Poper Singapore od gl. 72 do gl. 73, Penang fin od gl. 69 do gl. 70, Piment jamaiški od gl. 65 do gl. 66. — Cene kave so vedno trdne in je zdaj po kavi več vprašanja.

Olje. — Namizno najfineje francosko gl. 69, (sod posebej) italijansko Monte St. Angelo najfineji gl. 65, (sod posebej), italijansko Bari gl. 62, (sod posebej). Jedilno in fabriško s certificatom in (oproščeno colnine) iz Dalmacije ali Istre gl. 44 do gl. 45 (sod posebej), italijansko «Lecce» najfineje gl. 47, fino gl. 45, ½ fino gl. 43.50, bombažno ameriško najfineji gl. 41, se sodom vred, angleško Hull gl. 38, se sodom vred. — Cene olja so poskočile in vtegnejo še poskočiti.

Suho sadje levantinsko in italijansko. — Rožici pulješki I. vrste gl. 8·50, grški gl. 7, fige v vencih gl. 17.50, fige pulj. v sodih gl. 18, mandlji I. vrste gl. 90 do gl. 91, II. vrste gl. 85 do gl. 88, pomeranče I. vrste gl. 8 do gl. 8.50. limoni I. vrste gl. 8, rozine Sultan najfinejše gl. 41, srednje gl. 36, cvebe Elemé, popolnoma čiste gl. 34 do gl. 37, cvebe neočiščene Cismé gl. 26 do gl. 28, opaša Zante I. gl. 25.50. — Cene vsega sadja so trdne z nagibom, da še porastejo. Vse sadje je letos veliko lepše od lanskega leta. Cene vsega tega blaga se razumejo za 100 kilogr. v magazinu, plačilo na 3 mesece, ali pa točno z odbitkom 2%.

Riž. — Italijanski glacé najfineji gl. 22, fin gl. 22, manj fin gl. 21, srednje baže gl. 20, dober navaden gl. 18, navaden gl. 16. Rangoon I. vrste gl. 14.75, II. vrste gl. 13.75. Cene so stalne uže več časa enake.

Petrolje — Petrolje stane denes gl. 10.65, za november, december gl. 11.

Špeh in mast. — Špeh ameriški 11 do 13 komadov v zaboju gl. 65 do gl. 67, — 16 do 18 komadov gl. 63 do gl. 64, mast Bankroft 78, Wilcox gl. 77. Tega blaga primanjkuje, zato je postalo silno drago in nij misliti na niže cene. Vse to blago razumi se za 100 kil. v magazinu proti točnemu plačilu brez odbitka.

Koruza. — Lepa valaška koruza po gl. 8.10 100 kilogr. na tuk. postaji. — To blago bode gotovo še draže postalo; tukaj je obćno menenje, da bode koruza na spomlad stala 8.75 do 9. — Domači pridelki: Maslo I. vrste po gl. 86 do gl. 87, češpe suhe lepe gl. 14, fižol koks gl. 14.25, mandolon gl. 13.75, kanarin gl. 14, bohinec gl. 13.50, rudeč svitli gl. 12.50, temni gl. 11.50, zelen gl. 11.50, bel gl. 11.75, rumen gl. 11, mešan lep štajerski gl. 10, hrvatski gl. 9 za 100 kil. na tukajšnjem kolodvoru. Te cene niso borzne, ampak cene komisijonarjev. Borzne cene so za 2% do 4% niže.

Dunajska borza

dne 11. oktobra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	76 gld.	40 kr.
Enotni drž. dolg v srebru . .	77 «	50 «
Zlata renta	94 «	20 «
1860 državni zajem	131 «	30 «
Delnice narodne banke . . .	830 «	— «
Kreditne delnice	367 «	25 «
London 10 lir sterlin	118 «	40 «
Napoleoni	9 «	36½ «
C. kr. cekini	5 «	60 «
100 državnih mark	57 «	80 «

Izžrebanja v oktobru:

15. «Bodenkredit«, 50.000 gld., za 1 gld. 50 kr.
19. Loterija s konji, 500 dobitkov, 1 gld.

Ljubljanske srečke

za samo **50** kr. na teden ali tudi **2** gld. na mesec **28 gld.**

Ako se platijo na enkrat **24** gld. in se **morajo** vleči vsaj s **30** gld., pošiljajo se tudi proti **poštni nakaznici** ali zajemu.

Pri **Jos. Zoldan** v **Trstu**, *verifičijski ured* za izžrebovanja in menjavnica, Cassa fu **Stratti** poleg c. k. namestništva. (14—3)

Nove bukve so prišle ravnokar na svetlo z imenom:

„Lurška mati Božja".

Preložene so iz francoskega po g. Henriku Lassere. V njih je popisano, kako se je mati Božja prikazovala v Lurdu pred nekoliko leti, in kako so se potem godili in se še godé čudeži. — Veljajo mehko vezane 1 gld., v polplatnu 1 gld. 20 kr., v polusnju 1 gld. 25 kr., in vse v platnu 1 gld. 40 kr. Po pošti 10 kr. več. Kdor vzame 10 iztisov, jih dobi poštnine prosto. — Prodaja jih prelagatelj **Franjo Marešič, kaplan v Sentvidu nad Ljubljano in katoliška bukvarna v Ljubljani.** (3-3).

Franjo Jereb, trgovec

z manufakturim blagom, suknom, tkanino, napravljeno *obleko*, in vzlasti s popolno zalogo robe za *kočije*, z' bordami, traki, čopi in gumbi, kakor tudi s pristojnimi preprogami vsake vrste.

Trst, via s. Giacomo (Riborgo) Ghiaccera št. 638-2. (20--2)

Drogerija G. B. ANGELI

piazza della Legna št. 1. v Trstu.

Zaloga oljnih barv lastne sestave.

tovarna šopkov (pinzelnov) nemški, angleški in francoski **lak**, itd, kakor tudi velika izbirka

mineralnih vod

naravnost iz prvih virov.

Prodajalec vseh barvinih tvarin za c. k. vojno marino.

Zaloga vina,

Josipa Beseg-a (4—4)

via della Pescheria št. 3. (nasproti kavane «Europa felice«.)

Podpisani šteje si v čast, p. n. občinstvu naznaniti, da je te dni odprl zalogo:

laškega, belega in rudečega namiznega vina, katero se prodaja v celih ali poluvedrih.

Chianti vino v steklenicah po zelo znižani ceni. Tudi je v zalogi pristen vinski ocet.

Vsako naročilo na laška vina se točno izvrši.

Dobrota in cena vin daje podpisanemu upanje, da ga bo p. n. občinstvo z obilnimi in stalnimi naročili počastilo. **Josip Beseg.**

Glavna zaloga

izvrstne

PIVE in pivovarne STEINFELD

(bratov Reininghaus v Gradcu)

pri (52—41)

ANT. DEJAK-u jun.

via degli Arstiti v Trstu.

Prodaja v sodcih in boteljah.

Na prodaj so tudi *drožje* (feccia di birra).

The

Singer Manufacturing & C.

New-York.

Ako se plati vsak teden samo

eden goldinar,

dobi se

Originalni

Singer-jev šivalni stroj,

in to brez povišanja cene

Poroštvo se daje za pet let, poduk na domu brezplačno.

G. NEIDLINGER,

generalni agent

V Trstu, Corso, plača Modello.

Šivanke za Singerjeve šivalne stroje komad 3 kr. in tucat 30 kr. (13—6)

Velika razprodaja ur.

Jaz pošiljam ure proti poštnemu povzetju, in če komu ura ni všeč, **dam mu denar nazaj**, toraj kupovalec ni v **nobeni nevarnosti.**

1 **Cilinder-ura** iz srebrnega nikla z verižico, prej 12 gl., zdaj 5 gl. 25 kr.

1 **ankerura** iz srebrnega nikla z verižico, prej 15 gl., zdaj 7 gl. 25 kr.

1 **srebrna patent. anker-ura** z verižico poprej 25 gl. zdaj 11 gl. 25 kr.

1 **srebrna remontoir Washington-ura** z verižico prej 30 gl., zdaj 15 gl.

Zlate urice za gospe, prej 40 gl., zdaj 20 gl. z vratnimi verižicami.

Zlate remontoir-ure, prej 100 gl., zdaj 40 gl.

Na pet let se jamči.

A. Fraiss,

Rothenthurmstrasse Nr 9. **Wien**, gegenüber dem erzbischöflichen Palais. (12—1)

Pozora vredno!

Epilepsija,

krč in **bolne čutnice!** Vsi, ki se zanimajo za te bolezni, **ali iščejo gotovo pomoč**, naj si zaupno omislijo knjižico **Dr. Bos-a, strokovnjaka** za krč in čutnične bolezni. Dobi se brezplačno in frankirana edino pri gosp.

Parlaghy,

(12—1) **München**, 39. Bayerstrasse.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratniše **želodčne** bolesti. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na **jetrih** in na **vranici**, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper srcopok ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljatve pa edino v lekarnici *Cristofoletti v Gorici, v Trstu* v lekarni *C. Zanetti.*

Ena steklenica stane 30 novcev. (10—3)

TEODOR SLABANJA

srebrar v Gorici

ulice Morelli štev. 17,

priporoča vis. častiti duhovščini crkveno orodje najnovejše oblike, ki je ima uže napravljeno ali je hoče napraviti kakor se bo želelo namreč:

monštrance, kustodije, kelihe, ciborije, svetilnice, svečnike, altarne, tabernakeljske in štacijonske, kadilnice s kad. čolnici, altarne ali banderne križe, kanonske table, relikvalje, kotliče, za blagoslov. vodo, posode za sv. olje, držala za sveče, itd.

Tudi se pri njem staro cerkveno orodje v **ognju** posrebri, pozlati, izčisti in popravi; zavezuje se tudi, da bo vse po poslanih narisih, kakor se mu blagovoli naročiti, v kar najbolj mogoče kratkem času in po nizkej ceni izgotovil.

Na blagovoljena vprašanja se radovoljno odgovarja in vsako blago dobro shranjeno in **poštnine prosto** pošilja. (19—8)

Od c. k. av. namestništva potrjeni

bureau za inserate in naznanila

Vincencija Hrdlička,

Dunaj, Wieden, Hauptstrasse 36. I. nadstropje

se priporoča p. n. gospodi, bankam, denarnim zavodom in vsakemu trgovcu ali obrtniku v domačih in tujih deželah sploh za posredovanje pri **naznanilih pod strogo tajnostjo!!!**

Inserati za vse koledarje in časnike se sprejemajo cenejše, kakor če se neposredno naročajo.

Kup in prodajo

hiš, posestev in blaga vsake vrste, posredovanje pri denarjih in službah, pri ženitbenskih ponudbah itd. prevzame za inseriranje pod popolno tajnostjo

bureau za inserate in naznanila

Vincencija Hrdlička

za vse časnike na svetu. (24—13)

Vinske sesalke

(pumpe) najboljše sestave, pri shodu vinorejcev na Dunaji z državnim in enim zlatim darilom zaradi dobre izdelave odlikovane, s vso pritiklino; prave amerikanske cevi z dveletnim poroštvom, Mousseux, sodci, menjalne in kljunaste pipe, prehodne zaklopnice in vsi izdelki iz kovine pri ***Franc Syrowy***, Wien, III. Bezirk, Fasangasse Nr. 18. v lastnej hiši. (24—16)

Temeljita pomoč

vsem, ki so v želodci ali trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

naslanja se večjim delom na *čiščenje* in *snaženje sokrovice in krvi* in na pospeševanje *dobrega prebavljenja.* Najboljše za to sredstvo je

dr. Rosa življenski balzam.

Življenski balzam *dr. Rozov* odgovarja popolnem vsem tem zahtevam; isti *oživi vse prebavanje*, nareja *zdravo* in *čisto* kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse težko prebavanje, osobito *gjus do jedi, kislo riganje, napetost, bljevanje, krč v želodci, zaslinjenost, zlat žilo, preobteženje želodca z jedili* itd., je gotovo dokazano domače sredstvo, i se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gld., pol sklenice 50 kr.

Na stotine pisem v priznavanje je na razgled pripravljenih. *Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti poštnemu povzetju svote.*

Prečastiti gosp. Fragner!

Naznanjam Vam, da je od Vas prejeti dr. Rozov življenski balzam storil pri meni najboljši uspeh; že eno leto ga rabim, in od tega časa je moje zdravje stalno dobro. — Četiri leta sem živim v Slavoniji, in poleti vlada tukaj tako huda mrzlica, da se me je vsako leto lotila; toda leta 1879 sem jo s pomočjo dr. Rozovega življenskega balzama odvrnil; prej me je mučila slabost želodca, a zdaj me je ponehala. Vsled tega sem ta balzam mnogim nasvetoval, in vsakemu je v korist; bom ga dalje vsem priporočal.

Blagovolite mi zopet tri velike steklenice dr. Rozovega življenskega balzama poslati.

S spoštovanjem Vam udani sluga

Štefan Tobi,

mašinski ključar v Egmesee pošta Koska.

Svarjenje!

Da se izogne neljubim napakam, zato prosim vse p. n. gg. naročnike, naj povsodi izrečno *dr. Rozov življenski balzam* iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno *dr. Rozovega* življenskega balzama.

Pravi dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelovalca *B. Fragner-ja*, lekarna »k črnemu orlu« v Pragi, Ecke der Spornergasse Nr. 205—3.

v Trstu: *P. Prendini*, lekarničar; *G. Foraboschi*, lekarničar, *Jak. Serravallo*, lekarničar.

V Gorici: *G. Cristofoletti*, lekarničar; *G. B. Pantoni*, lekarničar. V Oglej: *Damaso d' Elia.*

V Zagrebu: *Sigm. Millbach*, lekarničar.

Vse lekarne in večje trgovine z materijalnim blagom v Avstro-Ogerskej imajo zalogo tega Življenskega balzama.

Tam se tudi dobi:

Pražko domače mazilo

zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Ako se ženam prsa vnamejo, ali strdijo, pri bulah vsake vrste, pri turih, gnojnih tokih, pri črvu v prstu in pri nohtanji, prizlezah, otekline, pri izmaščenji, pri morski (mrtvi) kosti zoper revmatične otekline in putiko, zoper kronično vnetje v kolenih, rokah, v ledji če si kdo nogo spahne, zoper kurja očesa in potne noge, pri razpokanih rokah, zoper lišaje, zoper otekline po piku mrčesov, zoper tekoče rane, odprte noge, zoper raka in vneto kožo ni boljšega zdravila, ko to mazilo.

Raba je priprosta; mazilo (žavba) se namaže na platneni robec in se pritisne na bolno stran. Čez 4—6—8—12 ur se naredi nov flašter. — Zaprte bule in otekline se hitro odzravijo; ! j.r pa ven teče, *potegne mazilo v kratkem vso ognojico* na-se, in rano ozdravi. — To mazilo je zato tako dobro, ker hitro pomaga in ker se po njem *rana prej ne zaceli dokler ni vsa bolna ognojica ven potegnena.* Tudi zabrani rast divjega mesa in obvaruje pred snetom (črnim prisadom); tudi bolečine to hladilno mazilno potesi. — Odprte in tekoče rane se morajo z mlačno vodo umiti, potem še le se mazilo nanje prilepi.

Škatljice se dobodo po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnozih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani nagluhost in po njem se dobi tudi popolno uže zgubljeni sluh. 1 skenica 1 gld. a. v. (15—9)

Lastnik, društvo »EDINOST«. — Izdatelj in odgovorni urednik: JOSIP MILANIČ.

Tisk. F. Huala v Trstu.